

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverljeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2-50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naročnike za 5. številko Zvončka nam javite zanesljivo do 20. t. m.

Učiteljstvo bodočnosti in javnost.

Tovariš Mrovlje in jaz razpravljava zadnji čas o učiteljski izobrazbi.

Treba je, da pokažemo zanimanje za ta problem, želeč, da se tudi ostala javnost oglasi s svojimi nazori. Toda za šolska vprašanja in vprašanja glede naše izobrazbe javnost nima nasvetov, ker ima za to premalo zanimanja.

Ona smatra učitelja za človeka, ki zna postopati z abecednikom, računalom in z nagačenimi živalmi. Jasno je, da je vsled tega povečini protij akademiziranju učiteljstva in želi, da učitelj ostane ona vrta, socialno trpeča in nekoliko smešna figura, kakor je bil do sedaj. Le tu in tam se zavzame v naš prilog eden ali drugi, toda to vse je le pesek v oči.

Česa nam je treba?

Oglašati se moramo in javnost informirati, da nas bo razumela. V skladu z javnostjo se moramo boriti, boriti pa se moramo, da skrbimo s tem za svoje naslednike, kakor so naši predniki skrbeli za nas.

Ako bomo dvignili naš stan, bomo kulturno dvigali tudi narod. Nasprotniki trdijo, da učitelju za poučevanje vaških paglavcev in nemirnežev industrijskega proletariata ni treba višje akademske izobrazbe.

Ti ljudje ne morejo razumeti, da bo perspektiva delovanja novega učitelja veliko večja kot je do sedaj. Njemu spada bodoči narod vsaj v temeljni stopnji osnovne šole. Kako veliko nalogo ima, da utrdi ta fundament naroda. Preosnova naroda mora intelektualno, нравno, glede svetovnega naziranja prodreti in narod dvigniti v višje človečanstvo.

Zato je treba učitelju, da se zaveda vezi s skupnim kulturnim razvojem, treba je da ima prost polet duha, znanstveno ostrost presojevanja, notranjo gibčnost in voljo ustvarjati.

Bodoči učitelj, katerega izobrazba se bo odigravala na višji ravni duha, bo prinašal s seboj znanstvo, spoštovanja in impuls, kar ga bo usposabljalov utvariti, novo samoniklo osebnost izobrazbevatelja, ki bo morebiti manj popularen, a bolj z duhom prežet.

Z novim učiteljstvom se bo osnovno šolstvo oprostilo vseh zadržujočih spon, ki sedaj delo učiteljstva ovirajo.

V duhu gleda človek v bodočnost, vidi novega učitelja, njegovo izvenšolsko delovanje, vidi preobrazbo naroda in novo zarjo, ki obžareva preljubljani naš narod.

Leo P.

nih strank. Samo po sebi se razume, da morejo učitelji kakor v vsaki drugi stvari, tako tudi v politiki podati svoje nasvete in mišljenje, če od njih ljudje to zahtevajo. Toda za sodelovanje v odborih političnih strank ne morejo imeti učitelji, ako se z vso vsemu posvete šoli in prosveti, niti časa in — hvala Bogu — to pri nas Hrvatih ni niti potrebno.

To priporočam vsem učiteljem in tudi onemu, ki pripada HSS, ko tudi onim, ki pripadajo drugim političnim strankam. Če ne bi pomagal ta prijateljski nasvet, bom izdal naredbo, s katero se bo prepovedalo učiteljem in profesorjem, da so kakršnikoli funkcionariji v političnih organizacijah.

Stjepan Radić.
predsednik HSS in minister prosvete.

Ta članek je našel mnogo odmeva v naši javnosti:

„Narodni Dnevnik“ piše o tem:

Mislimo, da ustrezamo vsem učiteljem, če v informacijo objavimo ta Radićev članek, ki ga da v vsem ne odobravamo. In to zlasti z ozirom na slovensko učiteljstvo. Ni treba posebej naglašati, da med slovenskim učiteljem ni nikdar vladal nazor, da je kmet čreda. Ni bilo sicer vedno vse v redu, toda do takega nazora se slovensko učiteljstvo ni nikoli izpozabilo. Najslajnejša priča je v tem oziru zlasti starejše učiteljstvo, ki je bilo kmetu vedno zvest in dober učitelj. Podružnice Kmetijske družbe, čebelarstva društva in sploh prosvetno delo na deželji pričajo o vsem tem knjige.

Glavna naloga učitelja je brez dvoma prosvetno delo v šoli in izven nje. In učitelj, ki to delo vrši, je javen delavec, zato pa tudi interesiran na javnih dogodkih. Že vsled tega in brez ozira na njegove ustavno zajamčene državljske pravice, ima učitelj pravico, da se udeležuje tudi v političnem življenju. Seveda se mora to udeleževanje vršiti tako, da ne trpi šola in njen ugled. Toda, če se to upošteva, potem tudi ni vzroka, da se prosvetni delavec ne bi smel udeleževati v političnem življenju. Nasprotno smo prepričani, da bi naše javno življenje samo pridobilo, če bi se v njem uveljavili tudi zaslužni in sposobni prosvetni delavci. Saj je strankarstvo naše

politično življenje vrglo na tako nizko stopnjo, da bo le skupno delo vseh kulturnih delavcev potegnilo naše javno življenje iz sedanjega nizke stopnje.

Končno pa ni tudi pozabiti, da daje tudi vsaka izvršena dolžnost do javnosti pravico do soodločevanja v javnih stvarih. Nikakor pa ni v skladu z demokratičnimi načeli, če bi se od enega zahtevalo, da sicer v javnosti dela z vso požrtvovalnostjo, da pa v odločilnem trenutku nima nobene besede.

Tega tudi ni v interesu seljačke demokracije, ki hoče doseči veliko skupnost vsega podežljaja in na podlagi te skupnosti uresničiti svoj kulturni program, ki more in mora preroditi narod.

Da ne bo nejasnosti, smatramo za potrebno, da z ozirom na Radićev članek o razmerju učiteljstva do politike, povemo tudi svoje mnenje.

„Kmetijski list“ piše v 56. številki lanskega leta pod naslovom: „Kako si pridobi učitelj ugled med kmetijskim ljudstvom?“ o istem vprašanju sledeče:

„Mi podeželski ljudje smo trpinj in zato ni čuda, če smo materialisti. Večna skrb in boj za obstanek nam je ustvarila kritičnost, ki jo imenujemo tudi neopravičeno nezaupljivost. Ni čuda, če se kmetje ne ogrejejo takoj za vsako novo iznajdbo, če se ne navdušujemo takoj ob lepih besedah in se ne moremo takoj ogreti tudi za osebe, ki se pojavijo med nami. Učitelji so dobrotniki ljudstva in imajo vzvišeno nalogo. Kako jo izvršujejo in razumejo, je pa zelo različno. V pretežni večini moramo povedati, da so bili stari učitelji bolj obratani med ljudstvom, to pa zato, ker so razumeli svojo nalogo drugače, kakor današnji svet. Pisanje, čitanje in računstvo so bili glavni predmeti stare šole. Tega so se naučili učenci prav dobro, kar vemo zlasti starejši ljudje. Poleg šolskih predmetov so gojili učitelji v prvi vrsti sadjarstvo in tu so imeli najlepše uspehe. Našeste nam pa danes vzorne šolske vrtove! Zelo malo jih je. Navadno nam nudijo šolski vrtovi zelo žalostno sliko, ker so zanemarjeni do skrajnosti. Očitki padajo na krajne šolske svete, da se ne brigajo za oskrbo vrtove. Mogoče je to deloma res, vendar pa smo prepričani, da bodo skrbeli krajni šolski sveti za vrtove povsod,

Državljske pravice učiteljstva in politika.

Prosvetni minister g. St. Radić je objavil v „Domu“ sledeči članek:

»Še danes je mnogo gospode, zlasti po vaseh, prepričano, da mora imeti seljački narod v vsaki vasi nekoga, ki ga vodi. Pred svetovno vojno so bili žali-bože tega mnenja tudi nekateri kmetje. In vsi vemo, da je bilo ravno to mišljenje glavna zapreka za razširjenje seljaškega gibanja. Po svetovni vojni — hvala Bogu — tega mišljenja ni več med kmetijskim narodom, je pa še vedno razširjeno med gospodo. Tako so se med drugimi postavili po vaseh za »voditelje« tudi mnogi učitelji. Eni so to delali, da se prikupijo predpostavljanim, drugi iz prepričanja, da je narod čreda, kateri je v vsaki vasi potreben pastir. Bilo pa je tudi takih, ki so to delali iz političnega prepričanja in iz želje za delom. O prvih in drugih ne bomo govorili, ker jih je narod že pogazil.

Oni učitelji in profesorji pa, ki iz prepričanja aktivno sodelujejo v političnih organizacijah v upoštevanju, da s tem koristijo kmetiskemu narodu, naj se samo spomnijo, koliko ima učitelj na vasi — če je mož na svojem mestu — prilike za delo v izvenšolskem času. Tu so seljačke sloge (hrvatsko kmetško prosvetno društvo), hrvatska seljačka prosvetna in dobrodelna društva, pa pevski in tamburaški zbori in sokolski odseki; nadalje analfabetski in naobraževalni tečaji; vzorna gospodarstva, predavanja o gospodarstvu in higieni itd. In mi vsi vemo, kako je kmetško ljudstvo veselo, če ima v svoji sredi učitelja, ki se hoče baviti s temi stvarmi.

Zato naj se vsi učitelji in profesorji v prvi vrsti bavijo s tem prosvetnim delom in naj ne vstopajo v odbore politič-

LISTEK.

Za otroka...

»Začnite z boljšim opazovanjem in proučevanjem vaših gojencev, kajti gotovo jih sploh ne poznate.« 163 let je preteklo, odkar je poslal Rousseau s temi besedami Émila v svet, da zlomi staro nasilje nad otrokom ter pripravi tla za novo pojmovanje vzgoje. Šele v zadnjih desetletjih zavzemajo valovi preorijentacije pri drugih narodih vedno večje kroge. Pri nas teče mirno vse po izglajenih starih tirih naprej, kakor da ne bi bilo nikdar Rousseauja, kakor da mu ne bi sledili Pestalozzi, Tolstoj in brezštevilo modernih reformatorjev, ki sejejo seme za vzgojo bodočnosti.

V Švici, Rusiji, Nemčiji, Angliji, Belgiji, Češki, Nizozemski, Italiji, celo v Španiji in Bulgariji imamo moderne pedagoške struje, ki bode smisel za otroka, ki se borijo za novo vzgojo. Mi se prepiramo za urnike, učno snov in učne načrte; rokotvorni poduk nam je višek modrosti. Manjka nam temelja za široko potezno reformo vsega vzgojstva, tal, na katerih stoji moderni reformatorji vzgoje.

Ta temelj tvorj poznanje otroka in njegovega razvoja, poznanje zakonov, po katerih se razvije, in miljeja, v katerem raste. Pri drugih narodih je tozadev-

na literatura bolj ali manj bogata. Mi pa še nimamo študije o našem otroku, ki bi lahko služila za izhodišče nadaljnjih raziskovanj, ki bi bila temelj globoke preorijentacije z ozirom na otroka, vzgojo, narod in šolo.

Zato je Pedagoško-didaktičski krožek v Mariboru započel skrbno zasnovano akcijo, ki bi naj donesla vsaj nekaj gradiva za prve početke proučevanja našega otroka. V prvi vrsti sicer zanima vsakogar duševni razvoj otroka, njegove sposobnosti in potrebe na vsakokratni stopnji. To poznanje je pogoj za pravilno vzgojo, zato potrebno vsakemu učitelju. Vendar pa se moramo vsaj za začetek nasloniti na hipotezo, da je naš otrok tak, kakor je otrok drugih evropskih narodov, in da bistvenih diferenc ni. Zato lahko zaenkrat prenesemo njihove rezultate raziskovanj na naše razmere ter poskušamo določiti le korak za korakom razlike, ki so med njima.

Tega načela se je oprjel tudi krožek! Tako smatram za najpotrebnejše, da začnemo proučevati čimprej milje, v katerem se otrok razvija, nadalje ovire, na katere trči normalni razvoj pri različnih socialnih plasteh, in višino, do katere se povzpne naš otrok pod gotovimi pogoji. Da pa dobimo potrebno gradivo za študij, je krožek izdal posebno »Popisnico o razvojnem stanju otroka«, ki obsega tri glavne dele: a) socialne raz-

mere; b) telesno-; c) duševno razvojno stanje otrokovo.

To popisnico razpošlje krožek za začetek približno štiridesetim šolam, in sicer: a) vsem osnovnim in meščanskim šolam v Mariboru in neposredni okolici; b) vsem šolam v Trbovljah; c) štirim šolam na Murskem polju (Sv. Križ, Veržej, Cven in Cezanjevi); d) štirim šolam v Halozah (Sv. Barbara, Sv. Andraž, Sv. Trojica in Sv. Duh); e) šolam: Sv. Kunigundi na Pohorju, Ribnici na Pohorju in v Remšniku pri Marenbergu. Namenoma smo izbrali tipične kraje, da lahko proučujemo vzporedno meščanskega, proletarskega, kmečkega in viničarskega otroka. Rezultati proučevanja bodo za vsakogar interesantni in jasno se bo pokazal vpliv razmer na telesno in duševno rast otroka.

Anketa ni omejena samo na to število šol. Gotovo bo mnogo šol in učiteljev, ki jih krožek ni pritegnil k delu in ki bi z lastnega nagiba ter v interesu boljšega poznavanja otroka radi sodelovali. Vse te prosimo da se naj z popisnico zglašijo na naslov Pedagoško-didaktičski krožek, Cankarjeva ul. 5, Maribor. Posebno dobrodošli bi nam bili podatki tipičnih šol in krajev, n. pr. kjer razsaja alkoholizem, kjer ljudje težko in veliko delajo itd.

Ker je anketa resna in važna, apeliramo na vse učiteljstvo, da jo tudi resno

vzame, na prei omenjene šole pa še posebej, da vse rubrike vestno in hitro izpolnijo. Podatki, ki jih dobimo na ta način od več kakor 10.000 otrok, bo stalno gradivo, iz katerega bomo črpali pri proučevanju atoka dalje časa. Za enkrat bom jaz sam uporabil podatke za široko začrtano študijo o otroku v šolski dobi, na kateri že delam. Ker je v interesu vsega učiteljstva, da se to proučevanje tudi pri nas že enkrat začne, pričakujem odziva.

Za eksaktno proučevanje so največje važnosti točni in resnični podatki, brez olepšavanja pa tudi brez fantazije. Zato še enkrat prosim sam in prosim krožek, da vse šole, ki popisnice prejmejo, iste natančno in hitro izpolnijo. Prosvetna oblast akcijo z vso vsemu podpira in bo ukrenila svoje, da bo uspeša. Začnemo pa naj z delom takoj, da ga dovrše vsaj v štirinajstih dnevih, imena vseh, ki bodo pri anketi resno sodelovali, pa bo krožek posebej objavil.

V rokah učiteljstva je, kake uspehe bo rodila anketa. Upajmo, da najboljše in da bo njej sledila tudi pri nas počasna preorijentacija z ozirom na otroka in na nalogo vzgoje. Čim bolj se bomo poglabili v otroka, tem bolj se bomo bližali novi vzgoji in ž njo novemu življenju.

Maribor, dne 1. jan. 1926.

Dr. Žgeč Franjo.

Učitelji-knjižničarji! Skrbite, da bodo knjižnice nabavljale knjige iz založbe Učiteljske tiskarne!

kjer kaže učitelji zanimanje za vrtnarstvo in ga bodo tudi podpirali.

Krajni šolski sveti nimajo danes pri namesliti učiteljev nobene besede več, kar v mnogih slučajih ni prav. Zato se dostikrat zgodi, da dobi učitelj na vrtu popolnoma nevrednega naslednika in da propade vsled nedelavnosti v par letih vrt popolnoma. Zato naj bi krajni šolski sveti vzlic temu, da nimajo pravice pri odločevanju učiteljskih služb, zahtevali od vsake šolske oblasti, da nastavi ta v krajih, kjer deluje dober šolski sadijar in vrtnar, pa kraj zapusti, drugega, ki se bode v istem smislu udeleževal v gospodarsko korist kraja in okolice. Ponekod so se vršili prav lepi gospodarski in gospodinjiski tečajji, ki so jih brez stroškov za občine priredili naši vrli učitelji. Ali se ne bi mogli vršiti taki tečajji povsod? V zimskem času, ko ni dela zunaj — so dolgi večeri, bi se vaška mladina prav lahko zbirala okoli šolske peči, kjer bi učitelj razlagal gospodarske stvari. Take vrste večernih šol je za vse fante koristna in si učitelj pridobi s tem mnogo ugleda. Danes se prirejajo po šolah skoraj povsod igre ali predstave. To je sicer nekaj lepega in zabavnega, vendar se nam zdi, da ni to neobhodno potrebno. Zabava in počitek pride šele po dovršenem delu. Zato se nam zdi, da je mnogo boljše oprijeti se na deželi gospodarskega dela, kakor pa zabave. Dela je dovolj na kmetih, Kmetijske podružnice, občine, zadruge itd. potrebujejo tajnikov in te posle prav lahko opravljajo učitelji. Precej jih deluje v tem smislu in uživajo tudi splošen ugled. Taka mesta so navadno združena tudi s kakšnimi nagra-

dami v denarju, če pa tega ni, se pa kmetje prav radi oddolžijo z domačimi pridelki, kar tudi prav pride.

Učiteljev politikov, kakor tudi duhovnikov-politikov pa ljudstvo ne mara, kar tu odkrito povemo. Zaupanja nimamo tudi do taktih, ki ne pridejo nikoli med nas, in jahajo samo tiste stare šolske paragafe, ki nam delajo včasih preglavice, da si bi se dalo temu izogniti.

Učitelje, ki delajo v kmečkem smislu na gospodarskem polju, pa spoštujemo globoko v svojem srcu, če tudi tega kot preprosti kmetje ne moremo na zunanje vedno pokazati. Učitelji, delujte za gospodarski napredek našega podeželja, pa boste imeli vedno ugled in vso našo zaščito!

»Slovenec« pripominja k članku prosvetnega ministra sledeče:

»Ne tajimo, da jedro Radičevega nasveta ne bi bilo dobro. Učitelj spada v prvi vrsti v šolo in naj opravlja vestno svoje uradne dolžnosti. Pozablja pa Radič, da je učitelj tudi državljani, ki ima v ustavi zajamčeno pravico do svobodnega političnega udeleževanja in ki se ne da ukiniti z nobeno naredbo. Da bi hotel ali mogel Radič odvzeti vse državljanske pravice učiteljem ali vsemu uradništvu sploh in jih tozadevno izenačiti n. pr. s častniki, ki tudi nimajo pravice vtiikati se v politiko, ni prav verjetno, verjetno pa je, da hoče preprečiti razne zlorabe, ki so se doslej dogajale ravno na šolskem polju glede politike. Ako namerava to, bo žel zahvalo, ako pa pojde predaleč, bo trpel posledice sam.«

Kot kronisti beležimo te vesti.

Javnosti, vsem šolam humanim in kulturnim društvom predvsem pa antialkoholnim organizacijam!

Široka javnost vsaj v besedah obsoja grozno narodovo pijančevanje ter spremlja vsako antialkoholno akcijo s precejšnjo naklonjenostjo. Antialkoholni pokret pri nas ni nov, temveč bo kmalu star že 25 let. Kljub temu ni treznost nič napredovala — nasprotno je Slovenija vsak dan bolj zapita in krvava. Prizadeva se mnogostransko, da se alkoholizem omeji in popolnoma odpravi.

Šola poizkuša storiti svojo dolžnost, človekoljubna društva žele celiti rane mnogim alkoholovim žrtvam. Kulturna, predvsem pa telovadna in športna društva stremijo obvarovati naš narod pred telesnim in duševnim propadanjem ter si prizadevajo dokazati javnosti, kako je njih delo usmerjeno proti alkoholizmu. I antialkoholne organizacije žele rešiti pri nas alkoholno vprašanje.

Napori so torej tu, uspehov pa ni — vsaj toliko ne, kolikor bi to odgovarjalo naporom.

Zakaj ni željenih uspehov?

Zdravniki, posebno oni, ki delujejo na polju narodovega zdravja, se dobro zavedajo velikega pomena protialkoholnega delovanja. Prepričani so tudi, da je vzrok vsem neuspehom v boju proti alkoholizmu nepopolnost in nekorenitost protialkoholnega boja.

Ali zamore javnost, ki z besedami pobija alkoholizem, sama pa pije, uspešno delovati proti alkoholni bolezni celega naroda?

Ali zamore šola, ki nima sistematično sestavljenega programa antialkoholnega pouka uspešno vršiti svojo nalogo za streznjenje naroda?

Ali zamore abstinentno učiteljsvo, ki nima svoje lastne abstinentne organizacije s polnim uspehom vršiti svojo poklic?

Ali zamore človekoljubno in kulturno društvo, predvsem pa telovadno in športno društvo z uspehom vplivati na svojo okolico v smislu svojih idej, če si pridobiva denar za svoje društveno delovanje z alkoholnimi veseljami?

V borbi proti alkoholizmu nujno potrebujemo enotnega sistema, enotnih načel. Glavni predpogoj boja proti alkoholizmu je popolna abstinenca. Samo popolna abstinenca bo iztrgala slovenski narod bolezn, trpljenju in revščini, ki so le premnogokrat posledica pijančevanja. Žalobog starejši po večini ne razumevajo utemeljenosti te zahteve, zato pa se je treba obrniti predvsem k mladini. Da je treba mladino protialkoholno vzgajati, to zahtevalo vsi resni vzgojitelji brez debate.

Kaj naj stori šola?

Na imenovanih načelih posledne abstinenca pripravljajo podpisani abstinentni zdravniki šoli sledeči sistem protialkoholne vzgoje. V šolah naj se snujejo šolske abstinentne organizacije, bilo pod imenom »Mladi Junaki« ali pa »Kol Saveza Trezvene Mladeži«. Te organiza-

cijske učiteljske, da je v razmerno kratkem času ustvaril iz teh inteligentnih mož in fantov mlad in čil pevski zbor, ki mu je zvesto udan in poslušen, zakaj pozorno in disciplinirano sledi vsem umerjenim, premišljenim migljajem njegove večje roke. To je pokazal prvi koncert dne 21. decembra pr. l. v Filharmonični dvorani. V lepem redu, sigurno in samozavestno so nastopali pevci na oder.

Program je obsegal moške zbere lažjega sloga, kar je za začetek vsekar prav umerjeno. Pevci so verno zrlj v svojega pevovodjo, zato je bilo njihovo pevsko predavanje naravnost vzorno: glasovi izbrani, točen vpad, razločen in jasen izgovor, pravilen ritem in skrbno priučena dinamika, ki pa je bila včasih celo malo preostra. To so pač glavni pogoji za dobro, lepo in pravilno petje. Ej, vsak učitelj-pevovodja dobro ve, koliko časa in truda ga stane, priden priuč svoj pevski zbor vseh teh pevskih predpisov!

Pevski odsek »Grafika«, 25 pevcev-junakov je na prvem koncertu nad vse

cije naj vodijo po možnosti abstinentni učitelji. Mladina, ki je že sama po sebi radikalna, naj se vztraja v smislu radikalne popolne abstinenca po imenovanjih načelih in z jasnimi cilji brezalkoholnega gospodarstva. Voditelji te organizacije naj ne pripusti šoli doraščajoče mladine sami sebi, temveč naj ustanovi tej mladini lastna abstinentna društva za odrasle. Ta društva pa naj ne bodo samo torišče borbe proti alkoholizmu, marveč naj bodo podlaga za splošno zdravstveno propagando prosvete. S tem bo postala šola potom požrtvovalnega učiteljsva, ki bo delalo roko v roki z abstinentnim zdravništvom — naša rešitev.

Pozivamo vsa športna in telovadna društva, čijih namen je pravzaprav po-

speševati in ohraniti zdravje članstvu, katerim je res ležeče na dobrobiti društvenikov, da uvedejo v društva, med naraščaj kakor tudi med odraslo članstvo čimprej obvezno popolno abstinenca.

Ravno tako je potrebno, da vse ostale organizacije, na katere se v naslovu obračamo, sodelujejo pri imenovanem vzgojnem delu ter v interesu mladine odpravijo neštete nedoslednosti.

To smatrajo podpisani abstinentni zdravniki potrebnim, povedati našemu narodu za novo leto

Ljubljana, dne 31. dec. 1925.

Dr. Justin, dr. Meršol, dr. Mikič, dr. Pirc, dr. Rak, dr. Šarič.

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah. Iz Čehoslovaške.

ERNEST ŠUŠTERŠIČ:

—**Čh Apel čehoslovaškega učeljstva na vlado** Ob priliki, ko je predsednik vlade A. Švehla proglašil, da bo treba posvetiti vse sile glavno notranjemu delu v državi se je priglasilo čehoslovaško učiteljstvo tudi k temu gigantskemu delu. Pošteno hoče sodelovati pri notranji zgradbi svoje države z vestnim delom v šoli in med ljudstvom v nadeji, da bodo sedanja vladna večina, njeni reprezentanti ter odgovorni činitelji prav cenili to delovanje in da bo nastalo tako med učiteljstvom ter odgovornimi činitelji soglasje, vzajemno zaupanje in podpora.

Ker je predsednik vlade izjavil, da prevzema nova vladna večina vse obveze od prejšnje večine in ker vsebuje te tudi obljubo, katero je dal Švehla v vprašanju plače, zato se učiteljstvo sedaj sklicuje na dane obljube ter opominja vlado, da jih izpolni, predvsem, da bi se dosegla pariteta učiteljstva z državnim uradništvom, ki ima enakovredno izobrazbo.

—**Novi minister šolstva in narodne prosvete dr. Otakar Srdinko** je profesor na Karlovi univerzi in predstojnik histološko-embriološkega zavoda zdravniške fakultete. Kot pristaš republikanske stranke je bil v narodni skupščini predsednik kulturnega odbora poslanske zbornice in generalni referent za državni proračun v splošnem ter posebej za prosvetni. Še za Avstrije se je pečal s političnimi vprašanji čehskega šolstva.

—**Čh J. Tuma končuje v »Českem učitelju«** važno razpravo »Masarykov vpliv na čehskega učitelja in čehsko šolo«. Iz tega povzemamo: Masaryk je priporočal učiteljstvu, da se stanovsko ne organizira samo radi materialnih vprašanj, ampak glavno za reformo šolstva, češ, da šolski zakoni ne rode sadov v šolstvu, ako ostanejo le na papirju, ker tu odločuje duh, ki vlada med učiteljstvom.

Splošne vesti.

—**Poročilo in resolucije iz seje Glavnega odbora UJU** prinesemo v prihodnji številki, ker je to poročilo na dnevnem redu seje širjega sosveta.

—**Nov zakonski načrt za ljudske šole.** Listi poročajo: Pod predsedništvom

časno rešilo svojo nalogo. Njegov uspeh je bil v moralnem pogledu popoln. Zato je pa tudi občinstvo, ki je napolnilo Filharmonično dvorano do zadnjega kotička, dalo duška svojim vzradoščenim čutilom z oduševljenim ploskanjem in z glasnim priznanjem.

Po odmoru je nastopila godba dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom gosp. višjega kapelnika, majorja dr. Čerina, in s priznano točnostjo izvajala Nicolaievo overture k operi »Vesele žene windsorske«. V zadnji točki programa, v Griegovem daljšem moškem zboru z bariton-solom in orkestrom »Nova zemlja« se je g. Gröbming izkazal kot jako spreten dirigent, ki je brez partiture na pamet z lahkoto obvladal zbor in orkester.

Pevskemu odseku »Grafike« smo hvaležni za lep glasbeni užitek. Iskreno mu častitamo na prvem tako častnem uspehu ter mu ključemo: Vztrajno kv! sku!

Boji učiteljstva za svobodo šole in za izboljšanje gnotnih razmer so imeli v Masaryku vedno hrabrega sobojevnika. Nastopal je tudi rad na učiteljskih zborovanjih s predavanji, n. pr. »O pomenu šole in izobrazbe«, »O verski svobodi in o svobodi prepričanja«. Bil je za to, da bi učiteljske plače prevzela država. Jos. Černy piše, da more učitelj-inteligent s spisi Masarykovimi napraviti iz sebe tvoren organ kulture. Najboljši učitelji povdarjajo visoko vzgojno, moralno in reformatorsko ceno teh spisov, s katerimi je dosegel filozof preobrat v dušah čehskega učiteljstva in je vzgojil v njih nove ljudi.

Za šolsko delo je Masaryk začrtal premišljene, enotne smernice kakor nikdo pred njim in nikdo za njim. Tuma dokazuje, da te smernice niso ostale na papirju, ker je čehsko učiteljstvo delovalo in se izobrazevalo v njihovem duhu. Na koncu pravi pisatelj: »Jasno si spraviti v zavest in premisliti Masarykov program bi pomenilo priti z današnje pedagoške nejasnosti, razbitosti k enotnosti vsega našega dela.« Zato kliče: »Nazaj k Masaryku!«

—**Čh Obramba mlajšega učeljstva pred očitani starih.** Nišmo samo mi mladji krivi, ampak tudi vi stari, da ne vlada med nami soglasje in da tičimo že toliko časa na mrtvi točki, kar se tiče vprašanja tega medsebonega odnosa. Stari očitajo: »Ne izpolnjujete organizacijskih obvez.« Mladi: »Mnogi izmed vas sede v šolski službi še po odsluženju. Imamo 3000 mladih brez kruha, a vi vztrajate v službi, ker se bojite za stanovanja, kurivo in radi zmanjšanih prejemkov.« Stari: »Ogibate se zborovanj.« Mladi: »Vzeli ste patent na pametne misli, nas pa prezirate na zborovanjih in naše misli tudi, pa naj so še tako dobre. Pri zborovanjih se pečajmo bolj s šolskimi in stanovskimi vprašanji, za kar se vi premalo menite.« — Ako se te stvari odpravijo, tedaj se združi naša navdušenost z vašo izkušnostjo v blagor našega šolstva in naroda.«

dr. Ž. Čajkovca, načelnika prosvetnega ministrstva se je ustanovila komisija, ki bo izdelala nov zakonski načrt o ljudskih šolah v duhu St. Radičeve prosvetne politike.

—**»Prosvetni Glasnik«.** V prosvetnem ministrstvu se je vršila konferenca načelnikov, na kateri so obravnavali vprašanja organizacije ministrstva. Pri tej priliki so sklenili, naj izhaja odslej službeno glasilo ministrstva »Prosvetni Glasnik« v rednih rokih in da izide prva številka v januarju. Istočasno preneha izhajati »Osnovna Nastava«.

—**Prosvetno ministrstvo je imenovalo** za izredne člane glavnega prosvetnega sveta od Slovencev sledeče gospe: dr. Drag. Lončarja, dr. Karla Ozvalda, vseučiliškega profesorja Ivana Struklja, nadučitelja in ravnatelja Josipa Tomiňška iz Maribora.

—**Umri** je nadučitelj v pok. Simon Ješovnik v St. Rupertu v Slov. goricah v 82. letu svoje starosti dne 30. decembra m. l. Bil je častni član okrajnega učiteljskega društva za okraj Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

—**Poročil se je** tov. Drago Zupan čič s tovarišico Martino Sekulovo. Bilo srečno!

—**Prekmurje — Murska Sobota.** Na zadnji opomin v »Tovarišu« se razun 10 ni nobeden odzval. Članstvo je dolžno

LISTEK.

Koncert »Grafike«.

Malo pozno prihajam s tem poročilom, pa mislim, da je v prid ne le dobri in lepi kulturni stvari, ampak tudi učiteljstvu, ki goji petje in glasbo, ako čita tudi v našem stanovskem listu o koncertu pevskega odseka »Grafike« v Ljubljani, četudi so naši dnevnikarji pisali o tem koncertu že pred tremi tedni.

Nekako sredi ravnokar minulega leta si je tiskarsko društvo »Grafika« v Ljubljani ustanovilo svoj lasten pevski odsek, ki sodelujejo v njem izključno tiskarji, stavej in nameščenci iz vseh ljubljanskih tiskaren. Ta pevski zbor šteje sedaj le 25 moških grl; skoraj vsi pevci so sami novinci, začetniki, le menda 5 je starejših, izkušenih pevcev, ki so že preje sodelovali v drugih pevskih zborih. Vsega občudovanja in obenem vsega priznanja je vreden njihov pevovodja, gosp. Gröbming, profesor glasbe na ljub-

Učitelji-Sokoli! Skrbite, da bodo nabavljali člani knjige iz založbe Učiteljske knjigarne!